

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

L Á S Z L Ó J Ó Z S E F.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— május 3.

(A nemzetiségek) Az, hogy a Házba 30—32 nemzetiségi képviselő jutott be, benünk perczig sem aggaszt. Körülbelül ennyien lehettek 1865-től körülbelül 1871-ig is. Az 1865-iki és a mostani választások ideálisan tiszták voltak s imé, még így sem választottak többet a nemzetiségi képviselőket. A Ház előzze meg őket abban, a mi jót akarnak, verje le, a mi rosszban törik a fejüket — ezzel körülbelül elveszti méregfogait mindenféle nemzetiségi kérdés. Aztán ne feledjük el, hogy az a 32 képviselő nem lesz sem oláh, sem szerb, sem tót, hanem vegyest kerülnék ki mindenféle fajtából. Ugy fognak járni, mint ahogy a nemzetiségi kongresszusokon jártak. Az oláhot nem értették a tótok és a szerbek, a tótok és a szerbek egymás nyelvét nem ösmerték, kénytelenek voltak magyar nyelven dikciózni, mert azt akarva nem akarva megértették valamenyien. Majd hajbakapnak ők egymással, ha majd a külön érdekeikre kerül a sor, hiszen vallási különbségekkel is kell számolniok. Ha ez új korszak becsületes politikát követ, majd belátják a nemzetiségek is, hogy az ő lelkekből is zengte a költő:

„A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely,
Áldjon, vagy verjen sors keze —
Itt élned halnod kell!”

(A választásokból.) Debrecen II. kerületének választási emlékből közlünk itt kettőt. — Pájeszes honpolgár áll a város háza előtt. Megszólítja J. I. ügyvéd:

— Atyafi! menniért engedné levágni azt a gyönyörűséges szép pájeszét!

— Szívesen átengedem a tekintetes ur félbajuszáért! találja fel magát a fityegők jogos tulajdonosa, az ügyvéd pedig — el-somfordál a saját külön nemzeti jelvénye mellett ügyesen ríposztózó ellenfél mellől.

Ugyanott emlegetik, hogy hány tót, hány román és hány szerb nemzetiségi képviselő jut a Házba.

— A zsidó nemzetnek pedig negyvennél több képviselője lesz megválasztva . . . szől közbe dagadó önérettel egy recipiált polgártárs.

(Sötét a gáz.) Általános a panasz a miatt, hogy a gázvilágítás gyalázatosan fest minálunk. Ha a holdvilág nem segít a bajon, bizony alig alig vennők észre, hogy a világosság városában — világítanak is. Pedig a bajon milyen könnyen segíthetne az igazgató ur! Tessék minden gázlámpa alá állítani egy hajdut, az pedig állandóan tartson a kezében egy szál gyufát. Ettől aztán meglátnók, hogy hol ég a gázlámpa. Nem akarunk a Debre-

ceni ur által kezelt debreceni gáz becsületében gázolni, de abban egy véleményen vagyunk az egész közönséggel, hogy a világitáson javítani kell. Debrecennek is mondotta a haldokló Göthe, hogy „több világosságot!”

(Miniszterek ajánlólevelei.) Rossz néven veszik a lehaladott szabadelvűek, hogy Kossuth, Apponyi és Darányi miniszterek ajánló levelekkel látták el a koalíció egyes jelöltjeit. Nyíltan ajánlják őket, de nem vesztegetnek az érdekekben és pressziót nem gyakorolnak mellettük, míg ellenben az eddigi kormányok titokban támogatták a jelöltjeiket presszióval és lélekvasárral. — Minden-estre tisztességesebb eljárás a mostani a réginél, mert mikor az új miniszterek köriratokban biztosították alantasaikat meggyőződésük szabad nyilvánítása felől, mért fosztották volna meg önmagukat ugyane szabadságtól?

Az önálló vámterület.

— május 3.

Végre annyi hiábavaló küzködés és agitálás után illetékes helyről hangzott el az a döntő fontosságú kijelentés, hogy *Magyarország vámterületi önállósága kidomborítottatik* Maga a miniszterelnök, Wekerle Sándor tette ezt a kijelentést, a temesvári küldöttség előtt. Akadtak már vezető államférfiaink, akik jámbor óhajtként, néha elérhetetlen ábrándként beszéltek az önálló vámterületről, akik a legfurfangosabb körülírásokkal bátorzkodtak a sorok között megértetni, hogy az önálló vámterület sokkal előnyösebb hazánkra nézve, a közösnél: de egy sem akadt még, aki oly nyíltan és határozottan, a magyar nemzet érdekeinek megfelelően nyilatkozott volna erről a kérdésről, mint Wekerle Sándor. Beszédének lényege az, hogy az önálló vámterület *meglesz, mert meg kell lennie*: természetesen a nagy reform nem valósítható meg egész 1917-ig, amikor is az alkotmányellenes kormány által kötött kereskedelmi szerződések lejárnak, miután a külföld Magyarország kedvéért új szerződéseket nem köt. De már az 1917-ig tartó ideiglenes állapotban is határozott kifejezést nyer Magyarországnak az a joga, hogy vámterületével önállóan rendelkezik. Magyarország szerződést köt Ausztriával arról, hogy 1917-ig az áruforgalom a két állam területén vámmentes. Lényegében tehát 1917-ig megmarad a mai állapot, de a szerződésben, melyet a Wekerle-kormány az osztrák kormánnyal köt, kifejezett nyer az önálló vámterület elve.

Ezekután kétségtelen, hogy tizenegy eszterdő után meglesz az önálló vámterület. Van tehát elég idő arra, hogy az új korszakra elkészüljünk. Ha 1917-ben is a mai kezdetleges stádiumban lesz a magyar ipar, első sorban a gyáripár, akkor az önálló vámterületnek nagyobb lesz a kára, mint a haszna. Mert akkor is csak úgy rá fogunk szorulni az osztrák ipari behozatalra, mint most. — Ellenben a mi mezőgazdasági kivitelünk Ausztriába meg lesz nehezítve. — Az önálló vámterületnek csakis úgy van értelme és csakis úgy hozza meg a maga hasznát, ha olyan fejlett gyáripárunk van, amely legalább nagyjában ki tudja elégíteni a belföld szükségletét. — A kifejlett hazai gyáripárnak meg van az az előnye, hogy hatványozza a munkalkalmakat is, ami a népesség nagyobb keresete révén a mezőgazdasági termékeknek fokozott belföldi fogyasztását vonja maga után.

Létérdekünk függ tehát egy nagy-szabású iparfejlesztési akciótól. — Programbeszédében a miniszterelnök és Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter is kijelentette, hogy nagy-szabású iparfejlesztést inaugurálnak s mint halljuk, e célból Németországban egy több száz milliónyi kölcsön felvételét tervezi a magyar kormány. — Valóban biztatóbb kilátásokat, mint a mit a magyar ipar jövőjére nézve Wekerle Sándor és Kossuth Ferenc egyénisége nyújt, alig tudunk elképzelni.

Várjuk tehát azt az ígért és hirdett nagy iparfejlesztési akciót, melyben a vezető szerepet maga az állam fogja vinni. Mindamellettt sokkal egészségesebben fog fejlődni a magyar ipar, ha a magánvállalkozás a munka orszá-lánrészét végzi el. — Egy szó, mint száz, 1917-ben olyan gyáripárunknak kell lenni, amely nagyjában pótolni tudja a hozzánk importáló osztrák gyárakat.

A magyar iparfejlesztésnek egyik erősségét látjuk a tulipán mozgalomban. — Politikai mozgalomnak indult, de hála Istennek változtak az idők s a forradalmi jelvényből a hazai ipar pártolás és nemzeti érzés jelvénye lett. — Így van helyesen, forrjanak össze a nemzeti érzés és hazai ipar pártolásának érzése! Az egyik egészítse ki a másikat. — A magyar iparfejlesztés egyik legbiztosabb módja az, ha a magyar ipar termékeit fölkeressük, követeljük és vásároljuk.

Wekerle bécsi utja.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 3.

A választások most már csak mint személykérdések érdeklik a közönséget, mert a pártok aránya és hatalmi viszonya az eddigi választásokkal végképpen eldőlt. A függetlenségi párt ugyanis nemcsak az abszolút többséget kapta meg, hanem egymagában sokkal erősebb, mint valamennyi párt együttvéve. Ez a tulsúly azonban nem ejti hatalmi mámorba a függetlenségi pártot; a mellett a program mellett, amelyet a szövetséges pártok kormánya megállapított, a függetlenségiiek mind készek kitartani.

(Független főispánok.)

Mindössze ahoz formálnak igényt, hogy — ha már magában a miniszteriumban kisebbségben van a párt — legalább a politikai hivatalokban, nevezetesen a főispáni állásokban megfelelő számmal legyen képviselve. A kormány is belátja e kívánság jogosultságát; azért közvetlenül a választások befejezése után egész csomó függetlenségi képviselőt fognak részint előkelő miniszteri tisztviselőknél, részint főispánok kinevezni.

(A horvátországi választások.)

A figyelem most a horvátországi választások felé fordul, ahol az új rendszer még egyáltalában nem érvényesíti hatását. Az onnét érkező hírek mind azt bizonyítják, hogy ott a Khuen alatt meghonosult erőszak és presszió ma merészebben jelentkezik, mint valaha, miután az a párt, amely évtizedeken át kezében tartotta a hatalmat, végső tustáját vívja uralmának meghosszabbításáért, épügy, mint ahogy tavaly nálunk történt. A koalíció körében mind hangosabban követelik a kormánytól, hogy Horvátországban is csinálja meg az új rendszert és távolítsa el a mostani bán kormányt. E nehéz kérdésben — mint halljuk — a kormány csak később fog állást foglalni.

(Wekerle Bécsben.)

Az új osztrák miniszterelnököt már kinevezte a király. Wekerle Sándor miniszterelnök tehát a jövő hét folyamán Bécsbe utazik, hogy új kollegájával, Hohenlohe herceggel elfogadtassa azokat a megállapodásokat, amelyek a minap a két kormányelnök között már létrejöttek, amelyek azonban Gautsch bukása következtében érvénytelenekké váltak.

(Wlassics Gyula eskütétele.)

Wlassics Gyula, a közigazgatási bíróság mai teljes ülésén letette az esküt. Beszédében hosszasan fejtegette, hogy a törvényhozásnak mielőbb gondoskodnia kell az alkotmánybiztosítók megszilárdításáról.

— Az alkotmány sérthetlenségének legerősebb bástyáit — úgymond — a független bíróság hatáskörében lehet felépíteni. A beszéd mély hatást tett és lelkesen megéljenztek.

(Horvát alibi.)

Zágrábról táviratozzák, hogy az államügyészség elkobozta Wekerle miniszterelnöknek kiadott rendeletét,

amely meghagyja a hivatalnokoknak, hogy a választók akaratnyilvánítását a szavazásoknál semmiféle befolyás ne akadályozza. A konfiskálás a hivatalnokok körében leirhatatlan izgatottságot keltett.

(A horvát választások eredménye.)

Zágrábról táviratozzák: A mai választás az ellenzék teljes győzelmével végződött. Az ellenzék harmincnégy mandátumot nyert. Az egész országban nagy a lelkesedés.

(Weszprém főispánága.)

Fővárosi tudósítónk jelenti késő éjjel: Weszprém Zoltán hajduvármegyei alispánhelyettesnek Debrecen és Hajduvármegye főispánjává való kinevezése befejezett tény.

A kinevezés a hivatalos lap vasárnapi számában fog megjelenni.

A választások ötödik napja.

— A fővárosban és a vidéken. —

— május 3.

Minden érdeklődés a fővárosban lezajló választások felé irányult a mai napon. Való sággal mo'hón nyeltek a vidéki ellenzéki polgárok a fővárosi választások arányairól érkező híreket.

Öt kerület sorsa a kora délutáni órákig eldőlt. A többi háromban heves, elkeseredett küzdelmet folytatnak a jelöltek, — a késő éjjeli órákban sem lehet teljes határozottsággal megállapítani, hogy kiké lesz a győzelem pálmája.

A vidéken ma lefolyt választások nagy része a függetlenségi párt számarányát gyarapította. De a nemzetiségi kerületei is szaporodtak, ami hovatovább kedvezőtlen hangulatot szül.

Tudósításunk egyébként a következő:

A fővárosban:

I. kerület: Falk Miksa kerületében Dr. Szebeny Antal ügyvéddel szemben, aki a Kossuth párt hivatalos jelöltje volt, — Kasics Péter vette fel a küzdelmet. A választás harc kimenetele egy pillanatra sem volt kétséges. Dr. Szebeny pártja szakadatlanul szálított a szavazókat, míg a Kasics-párt korán kimerült.

A választásnak délután 4 órakor volt vége Dr. Szebeny Antalt választották meg túlnyomó többséggel a kerület képviselőjének.

II. kerület: Németh Imre volt képviselő ellen Dr. Lendl Adolf lépett fel új párti programmal.

Egy órakor a szavazatok így álltak:

Németh	579
Lendl	94

III. kerület: Dr. Keszi Antal egy hangulag választották meg.

IV. kerület: Polónyi Géza igazságügy-miniszter egyhangulag nyerte el a kerület mandátumát.

Polónyi a Budapest IV. kerületi és az ungvári mandátum közül a fővárosit tartja meg.

V. kerület: A főváros polgársága lázas érdeklődéssel lesi a választás eredményét.

Két jelölt küzd egymással: Dr. Kreutzer Lipót, a függetlenségi párt hivatalos jelöltje és Sándor Pál a kerület volt képviselője, aki pártonkívüli programmal lépett fel.

12 órakor a szavazatok így álltak:

Kreutzer Lipót	300
Sándor Pál	300

A pártok egyforma szaporasággal szálítják a huszas turnusokat. A küzdelem csak az éjjeli órákban dől el.

Háromnegyed 11-kor a szavazatok így állnak:

Sándor Pál	1680
Kreutzer Lipót	1046

Sándor Pál győzelme valószínű.

VI. kerület: Dr. Vázsonyi Vilmos volt képviselő ellenjelölt nélkül egyhangulag jutott a mandátumhoz.

VII. kerület: Barabás Béla küzd Márkus József volt főpolgármesterrel akit az Ehrlich klikk támogat megfeszített erővel.

Fél egy órakor a szavazatok aránya a következő volt:

Barabás	513
Márkus	513

A választás csak a reggeli órákban ér véget.

Háromnegyed 11 kor a szavazatok állása a következő:

Márkus	2276
Barabás	2182

A Márkus párt óriási erőfeszítéseket tesz, hogy az előnyt megtartsa.

VIII. kerület: Négy függetlenségi jelölt, Madary Gábor, Dr. Havass Rezső, Dr. Nagy Dezső és Horváth Jenő küzd a kerület mandátumáért. Abszolút többséget valószínűleg egyik sem fog kapni.

Egy órakor így álltak a szavazatok:

Madary	323
Nagy	268
Horváth	240
Havass	309

Háromnegyed 11-kor a szavazatok így állnak:

Madary	1007
Nagy	1002
Havass	957
Horváth	806

Ebben a kerületben feltétlenül pótválasztás lesz.

IX-X. kerületben: Dr. Ballagi Aladár, a kerület volt Kossuth-párti képviselője egyhangulag nyerte el a mandátumot.

A vidéken:

Vajdahunyadról táviratozzák: Szent-iványi Gábor függetlenségi nagy lelkesedéssel egyhangulag képviselővé választották.

Nyitra. Szenicen reggel 4 órakor fejezték be a szavazást. Emödy József alkotmánypárti jelöltre 898, Veszelovszky tót néppártira 757 szavazatot esett, aminek következtében előbbi 141 szótöbbséggel képviselővé választották.

Verbőről táviratozzák: A választást be kellett szüntetni, mert szavazás közben a szavazati jegyzőkönyv a nagy zűrzavarban elveszett.

Déváról jelentik: A dévai kerületben Imets Ignác elnök fél 9 órakor kihirdette, hogy gróf Thorockay Miklós függetlenségi egyhangulag képviselővé választották.

Déváról táviratozzák: Dr. Muntean Aurél nemzetiségi jelölt Szászvároson, tekintettel arra, hogy a szászok tegnap tartott értekezletükön a választással szemben a passzivitást kijelentették, a jelöltségtől visszalepott, aminek következtében dr. Vlád Aurél ugyancsak nemzetiségit egyhangulag képviselővé választották.

Körösbányáról jelentik: Damjan Vazul nemzetiségit egyhangulag képviselővé választották.

Hátszegről jelentik: Az itteni választókerületben Ajtay Aladár alkotmánypárti és Maderspach Viktor függetlenségi párti jelöltek küzdenek egymással. A küzdelem erősnek ígérkezik, mert a választók majdnem egyenlő arányban oszlanak meg.

Dobráról jelentik: Cs. Lázár László alkotmánypárti és Rozván István nemzetiségi jelöltek küzdenek egymás ellen. A választás kimenetele bizonytalan.

Bethlenről jelentik: Bethlen Ádám gróftól függetlenségi 500 szótöbbséggel képviselővé választották.

Nagyilondáról jelentik: Mihályi Tivadar román nemzetiségűt 340 szótöbbséggel képviselővé választották.

Magyarlápósról jelentik: Teleky Géza gróf alkotmánypárti 161 szótöbbséggel képviselővé választották.

Nagykarolyból jelentik: Gróf Károlyi István függetlenségét egyhangulag képviselővé választották.

Csengerből jelentik: Luby Bélát függt. képviselővé választották.

Nagybányáról jelentik: Dr. Földes Béla függt. képviselővé választották.

Vágyhelyről jelentik: Markhot Aladár alkotmánypárti jelöltet túlnyomó többséggel képviselővé választották.

Vágvecséről jelentik: Ajtícs Horváth Dezső néppárti jelöltet szótöbbséggel képviselővé választották.

Mátészalkáról jelentik: Szunyog Mihály függetlenségét nagy többséggel képviselővé választották.

Nagyváradról jelentik: Barabás Bélát nagy szótöbbséggel megválasztották.

Biharról jelentik: Rigó Lajos függetlenségét megválasztották.

Fehérgyarmatról jelentik: Luby Géza függetlenségét megválasztották.

Választási naptár.

Május 4. Vármegyék: Szeben (4), összesen 4 kerület.

Május 5. Vármegyék: Beszterce Naszód (3) Városok: Szabadka (2), Békés (1), összesen 6 kerület.

Május 6. Versec város: 1 kerület.

Május 7. Nagyszeben (2), Selmec Belsőbánya és Békéscsaba városok (1-1), összesen 4 kerület.

Társadalmi mozgalom.

A mentőegyesület megalakulása.

(Saját tudósítónktól.)

— május 3.

Minden nagyobb vidéki városnak van már mentőegyesülete. A diszes sorba, amelyet ezen vidéki városok alkotnak, az emberbaráti kötelességek láncolatában, ma délután formálisan belépett Debrecen is azért, hogy a mentőegyesület alapozási munkálatainak elvégzésére kiküldött 25-ös bizottság kimondta a megalakulást.

Feltétlen elismerés illeti ezért az eredményért azokat a lelkes, fáradhatatlan férfukat, akik az eszme megszületése óta idejük és erejük legnagyobb részét a propagandára fordították.

A 25-ös szervező-bizottság mai üléséről a következő tudósítást nyújtja tudósítónk:

A város háza nagy termében tartott ülésen Körner Adolf tanácsos elnököt. Jelen voltak: Tüdös János, Tóth Béla, Dr. Burger Péter, Bosznay István, Publíg Ernő, Dr. Dereksy István és Békessy László.

Körner elnök megnyitja az ülést. Üdvözlő a megjelent bizottsági tagokat és felkéri Dr. Burger Pétert, hogy a 25-ös bizottság eddigi működéséről számoljon be.

Dr. Burger Péter terjedelmes jelentésének elején hivatkozik arra, hogy a múlt év szeptembere óta a sajnálatos politikai viszonyok miatt nem lehetett az eredményesen megkezdett akciót befejezni. Mihelyt az örömdetes javulás beállott, a 25-ös bizottság elnöksége intézkedett, hogy az alakulás előkészületei megörténjenek.

A jelentés beszámol arról, hogy alapító tagként 35-en, pártoló tagként 113-an jelentkeztek. Ennek folytán, miután az alapszabálytervezet 100 tagot kíván a megalakuláshoz, — semmi akadályja sincs annak, hogy a 25-ös bizottság formászerűen kimondja a megalakulást.

Ezután Békessy László, Dr. Tüdös János és mások felszólalásai nyomán bizalmas beszélgetés indult meg arra vonatkozólag, hogy kiket kérjenek fel a tisztikar tagjaival.

Végül többek felszólalása után abban állapodtak meg, hogy az elnökség hívja össze a közgyűlést, a melynek ez lesz a tárgysorozata:

1. A 25-ös bizottság jelentése.
2. Az alapszabálytervezet letárgyalása.
3. A megalakulás kimondása.
4. A tisztikar megválasztása.

Valószínű, hogy a mentőegyesület elnökül Debrecen és Hajdúvármegye kinevezendő főispánját kéri fel.

A közgyűlés határnapját legközelebb megállapítják.

Végh Gyula visszahelyezése.

(Saját tudósítónktól.)

— május 3.

A kegyetlenül elpáhol Kovács Gusztávnak első áldozata Végh Gyula rendőrfőkapitány volt, akinek felfüggesztését annak idején Boda Dezső volt kormánybiztos közvetlenül a belügyminiszteriumból hozta magával.

A felfüggesztés akkor nem jött váratlanul. A szerencsétlen Kovács Gusztáv első lélegzetvételekor a parvenük kicsinyes bosszúvágyával támadta meg Végh Gyula főkapitányt és egyáltalán nem igyekezett titkolni, hogy a koponyáján ütött sérelmekért Végh Gyula állását fogja áldozatul — követelni.

Bár Végh Gyula felfüggesztésével remélni lehetett, hogy a rendőrségnél elharapzott szárnalmas állapotok talán megszűnnek — mindazonáltal általános volt a hit, hogy a tisztításnak ezen módja egyszerűen felrugta a morál legelemibb követelményét is. Végh Gyula ez esetben büns nem lehetett, mert ő egyáltalán aktív módoa nem folyt be semmibe.

A fegyelmi eljárást annak rendje és módja szerint lefolytatták. A fegyelmi választmány Végh Gyulát ártatlannak ítélte a darabont kormány által terhére rótt mulasztásokban.

A fegyelmi választmány határozata másodfoku elbírálás végett fel lett terjesztve a belügyminiszteriumhoz.

Andrássy Gyula belügyminiszter intakt egyéniségéhez méltó módon intézte el a darabontkormány által nagy hűhóval világrengető eseményé felújított fegyelmi ügyet. Ma érkezett leiratában a fegyelmi választmány határozatát tudomásul vette és elrendelte, hogy Végh Gyula azonnal helytessék vissza hivatalába.

A visszahelyezés formáságai a következők voltak:

Mikor a belügyminiszteri határozat a polgármester elé került, azonnal intézkedés történt arra nézve, hogy a főkapitányság vezetése átadassék Végh Gyulának.

A tanács az átadás foganatosítására Vecsey Imre főjegyzőt küldte ki, aki rövid négy hónap alatt immáron negyedszer végezte ezt a funkciót.

A hivatalos átadás délután 5 órakor történt meg minden különösebb ünnepélyesség nélkül.

Dr. Boldisár Kálmán főkapitányhelyettes jegyzőkönyvileg átadta azon ügyek lajstromát, amelyeket ő átvett, a jegyzőkönyvet Vecsey, Végh Gyula és Boldisár aláírták és ezzel az átadás be volt fejezve.

Miután a visszahelyezésről előzetesen nem volt tudomásuk a tisztviselőknek, az ilyen alkalmakkor szokásos üdvözlés ezuttal elmaradt.

A visszahelyezést igen lanyha érdeklődéssel fogadták a rendőrségen.

Végh Gyula hivatali működését nyomban megkezdte.

A visszahelyezés alkalmából nem hallgathatunk el egy pár őszinte szót.

Végh Gyula főkapitány fegyelmi ügyének folyamán nyugdíjaztatásért folyamodott. Kérvénye természetesen arra az eshetőségre volt alapítva, hogy fegyelmi ügye felmentéssel fog végződni.

Azt a körülményt, hogy a főkapitány ur most elfoglalta állását, a hivatali becsület természetesen folyamán tartjuk és a világért sem merésznénk kárhozható. Elvégre a főkapitány urat egy káros rendszerű uralom bünbakul akarta felhasználni és ha most, miután ez a manőver nem sikerült, — elfoglalja ismét hivatalát a főkapitány ur, olyan elégtételt vesz magának az elszenvedett meghurcoltatásokért, amelyet a józan belátásnak mindenestre logikus és jogos következménynek kell minősítenie.

Mindazonáltal őszintén tanácsoljuk a főkapitány urnak, hogy rövid időn belül okvetlen sürgesse meg nyugdíjaztatásának elintézését.

Tessék elhinni, a lehető legőszintébb jóakarat mondatja ezt velünk. — Debrecen fejlődése ifju, erélyes, befolyásolhatlan erőt kíván közrendészetének élére, aki soha semmi körülmények között ne jöhessen olyan kényes helyzetekbe, aminkbe főkapitánysága alatt Végh Gyula már eddig is elégszer került.

A fiataloké a jövő, és a kik hosszú időt töltöttek el a közpálye porondján, minden fájdaiom nélkül távoznak onnan.

Egyébként készséggel jegyezzük fel, hogy Végh Gyula főkapitány tudósítónk előtt ma kijelentette, hogy rövidesen visszavonul a közpályától, vagyis megsürgeti nyugdíjazási kérvényének elintézését.

Egyház és iskola.

Az árvaügyi bizottság ülése. A debreceni ev. ref. egyház árvaügyi bizottsága 1906. év május hó 5-én d. u. 5 órakor az egyház tanácstermében ülést tart. *Tárgyak:* folyó ügyek.

A debreceni külön főispánság.

— május 3.

A következő nyilatkozat közlésére kértünk föl:

Több napig távol lévén Debrecenből, azalatt néhány oly közérdekű kérdés merült fel, melyek nevem és személyemmel hozatván összefüggésbe, a t. közönség tájékoztatása végett kötelességem azokra nyilatkozni.

1. A Budapesti Hírlap támadó cikkeért azért intéztem interpellációt a polgármesterhez, mert alkalmat akartam nyújtani, hogy az érintett tudósításban foglalt állítások megcáfoltassanak, hogy az ellen tiltakozás és visszautasítás mondassék ki válaszában. Ez utóbbit el is értem s így választát tudomásul kellett vennem. A mik Debrecen hazafiatlanságára, a török-tatár kuruc világban és az 1848/9.-iki szabadságharcban tanusított magatartására vonatkoznak, azok felett már ítéltem a történelem, de épen ellenkezőleg, mint a debreceni cikk írója idézi. A legközelebb lefolyt nemzeti küzdelemben való viselkedéséről pedig a maga helyén és ide-

4
jében bizonyára számot fog adni a városi előjáróság és az alkotmányvédő bizottság — mely utóbbinak pontosan vezetett jegyzőkönyveiből világosan ki fog tűnni, — hogy e részben is valótlanosságokat tartalmaz a Budapesti Hírlap cikke.

Szolgáljon ez válaszul Vidovich Menyhért ezredes barátomnak hozzám intézett nyílt levelére is, kinek napok mulva jutván annak elolvasásához, nyomban nem válaszolhattam.

2. Az alkotmánypártot Debreczenben meg kellett alakítani és pedig az országgyűlési képviselőválasztások megkezdése előtt, hogy a 67 es alap hívei, a kik teljesen szétzórva voltak, egymást megtalálják, tömörüljenek és kimondhassák, hogy az újjonnan megalakult hazafias kormány példáját követve a koalíciónak kitűzött céljait támogatják, annak beteljesítését elérni igyekeznek és hogy az itt Debreczenben felléptetett függetlenségi párti képviselőjelöltekre szavazatukat — elveiknek fenntartása mellett — leadhassák. Erre nézve az országos alkotmánypárt vezetőségével teljes egyetértésre jutván, az eljárást nem lehet inkorrektnek nevezni; külvilágban megvagyok győződve, hogy bárki lépett volna is fel a pártlakítással és bármely időben, az ily esetekben szokásos kritika el nem marad. Ezen én nem is esodálkozom. De ki kell jelentenem, hogy a megkezdett akció félbe nem hagyjuk és bármily ellenzéssel találkozunk is működésünk, folytatjuk azt tovább mindaddig, míg teljesen ki nem alakul, hogy ki melyik párthoz tartozik, mert a jelenlegi politikai erkölcsstelségekre vezető állapotokat tovább fenntartani sokkal veszélyesebb volna.

3. A Hajdumegyei és debreczeni fős pánság elkülönítésének eszréje elérését s annak megvalósítását hogy én is óhajtom és hogy e tekintetben odafent, az illetékes helyeken ebben munkálkodtam és még ezután is munkálkodni fogok — nem tagadom. Erre ösztönzött engem városom önállóságának, előrehaladásának, gazdasági és kulturális fejlődésének érdeke s reményt nyújtott Szeged, Szabadka, Hódmezővásárhely, Újvidék és Versecz s legutóbb Pécs és Baja városok példája, mely városok megyéiktől külön főispánt kapnak, kik alatt bizonyára jobb adminisztrációban és több figyelemben fognak részesülni mint a megyéikkel való visszás házasság mellett. — Hogy e fáradozások és Debreczen javára törekvő munkálkodásom közepette az én egyéniségem is szóba került, azt sincs legkisebb okom tagadni, — de jegyezze meg magának mindenki, hogy akivel ily fontos kérdésekben szóba állanak, az alig kerülheti el a saját személyét érintő vonatkozásokat. — Igen sajnálom, hogy mielőtt a kérdésnek személyi elintézését oly sürgősen végrehajtották igen tisztelt országgyűlési képviselőink, (akkor még jelöltek) nem voltam itthon s nem kérhettem meg őket az ügynek kissé elhalasztására. — De bármennyire tisztetem az ő eljárásukat, véleményüket, — bármennyire tisztetem és becsülöm az általuk ajánlatba hozott Wessprém Zoltán képességeit és egyéni jótulajdonságait, kijelentem, hogy én őt Hajdumegye főispáni székében szinte örömmel és megnyugvással üdvözölöm, de engedjenak meg mindnyáján — bárholgy vádoljanak engem főispáni aspirációkkal, — Debreczen főispáni székébe saját fiaink közül szeretnék egy egész embert látni, ki egész tevékenységét, szeretetét és ügybuzgalmát e legmagyarabb város elővitelére, boldogítására és emelésére fordíthatná. Ha ezt most sikerül elérnünk én szíves örömezt megelégszem az engem megillető erkölcsi elismeréssel s első leszek, ki örömmel üdvözölöm Debreczen külön főispánját!

id. Komlóssy Arthur.

NAPI HIREK.

Májusban.

— május 3.

Benne vagyunk a legszebb hónapban, a szelem hónapjában, mikor minden fakad, fejlődik, pezsdül.

Az élet maga oly szépnek tűnik fel a ragyogó természetben s magunkban ellenállhatlan erőt érzünk alkotni, teremteni.

Oly szépen indult meg ez a hónap, andalító, ábrándos napsugarakat szórt le az ég a föld fölé s minden teremtményére, szinte belé kábultunk az illatos levegő szivásába, és most . . . most hirtelen oly hűvös lett, mintha hideg zuhanyt kaptunk volna a hátunkra.

Didergünk is fázunk, több vidékről fagyot jelentenek s így a hályhába egy kevés tűz rakás nem árt.

A szomszéd Bihar megyében pedig a föld is megmozdult, heves földrázkódás rémitette meg a több községben a lakosságot.

Egy éppen a mezőn szundikáló atyafi azt állítja, hogy álmából felriadt a lökésre s azt érezte, mintha hátbavágták volna.

A természet titokzatos, kifürkészhetetlen s hiába iparkodnánk megfejteni a soha meg nem fejthető talányokat.

Szép május hónapja is annyi örömmel biztat.

A politikai átalakulások, a nagy remények és vágyak beteljesedése elérkezettnek látszik.

Csak aztán megis valósuljanak az álmok.

Hűvösre, hidegre ne változzék az idő, a nemzetet ne érje majd a szomorú csalódás.

+

Napról-napra.

— május 3.

(A gyászmagyarok kara :)

Hetten maradtunk csak gyászhireshőknek,
S e honban elmegyünk mindenhova :
Felnöttek s gyermekek előttünk szöknek :
Elremitő látvány vagyunk szemőknek
S kövel, kutyákkal kergetnek tova.

Hadúr haragja, minket is elére,
Kik gyávan elkerültük a halált.
S mert szegényt hoztunk szent hazánk
nevére,
Azért csorog most bolygó lábunk vére
S lelkünk azóta nyugvást nem talált.

Ferke Ágost

Bocskay emléke.

— május 3.

A debreceni református főgimnáziumi önképző-kör, a főgimnáziumi zenekör és a vegyeskar közreműködésével, e hó 6-án, vasárnap délután 5 órakor, a főiskola dísztermében, részben a főgimnáziumi zászlóalap, részben az önképzőkör olvasó javára Bocskay Emlékünnepélyt rendez. Helyárok : Számozott ülőhely 1 korona. Ülőhely 50 fillér. Állóhely 20 fillér.

Az ünnepély műsora a következő :

1. „Jersze emlékezzünk“ Farkas Andrásról. Karra alkalmazta Káldy Gyula. Előadja a főgimnáziumi vegyeskar.
2. Megnyitó beszéd. Tartja Csűrös Ferenc dr., az önképzőkör felügyelő tanára.
3. Egyveleg. Doppler Ferenc „Vanda“ című régi magyar tárgyú dalművéből. Előadja a főgimnáziumi Zenekör.
4. „Bocskay álma“. Pályanyertes költemény ; írta : Szabó István 8. o., szavalja : Lovász László 6. o.
5. Emlékbeszéd. Tartja : Bánóczy Béla 8. o. az önképzőkör elnöke.
6. „Örvéni Országbet.“ Melodráma, írta : Debreceni István 8. o.; zenéjét vonósnegyesre szerző : Nagy Sándor a főgimnáziumi zenekör elnöke. Szavalja S. Szabó Emma urleány. Kisérik első hegedűn Nagel Sándor 6. o.; második hegedűn Kányássy Jenő 8. o.; mély

hegedűn Vértessy István 7. o.; gordonkán Hajdu István 8. o.

7. „Egy mély seb — egy csókért.“ Pályanyertes elbeszélés. Írta és felolvassa : Szabó István 8. o.

8. „Martinuzzi György halála.“ Hegedűsének. Szövegét és dallamát szerző Bodor Aladár Hegedű kísérettel éneklí : Szűcs Kálmán 8. o.

9. „Római dalmok a római ifjúsághoz“. Írta Ábrányi Emil. Szavalja Julow Jenő 6. o.

10. „Rákóczi induló“. Előadja a főgimnáziumi Zenekör.

Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Jegyek bármikor válthatók a kör pénztárnokánál.

— **Érdekes hymen hír** Arról értesülünk, hogy Domahidy Elemér, Hajdúvármegye és Debreczen város volt főispánja április 30-án kelt egybe Perényi Helén bárónővel, néhai Perényi Péter báró orsz. képviselő és tiszaujhelyi Ujhelyi Ilona leányával. Az esküvő szűk családi körben folyt le. A vőlegény tanuja Csaba Adorján, a vőlegény ifjúkori jó barátja, földbirtokos, a menyasszony tanuja Lukács György a volt vallás és közoktatásügyi miniszter, valóságos belső titkos tanácsos volt.

— **Kivándorlás Hajdumegyéből.** Ijjesztően nagy arányokat ölt a kivándorlás Amerikába. Eleddig Hajdúvármegyéből 146 utlevelet adott ki az alispáni hivatal Amerikába. Ha ez továbbra is így tart, lassan-lassan megérjük, hogy kötéllal kell itthon tartani a magyar parasztot, mert nem lesz, aki a földet megmunkálja. A társadalomnak is ki kellene sütni valami okos dolgot a kivándorlás megakadályozására legalább addig, míg a kormány valamelyes eszközzel segít a bajon.

— **Meglopott szolgálta** Szabó András pénzügyigazgatósági szolgálta szobájába az éjszaka, míg nem volt otthon, valaki behatolva a ládjából 52 koronát ellopott. A tolvaj, ki a helyi ismerős egyén lehet, az ajtófélfára akasztott kulcsot levette s annak segítségével hatolt be a szobába. — A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Szerencsétlenség az István-malomban** Ma délután fél 3 órakor az István-görmalomban szerencsétlenség történt. Mike Ferenc mázsáló munkás munkaközben megcsuszott és oly szerencsétlenül esett el, hogy a bal lába eltört. Súlyos sérülésével a közoktatókban ápolják.

— **Merénylet fényes nappal.** Farkas Lehel államvasuti hivatalnok Verbőczy utca 4. szám alatti lakos tegnap délután feleségével és családjával távol volt hazulról. Távollétében Székely Zsófia szakácsné ügyelt fel a lakásra, akihez a délutáni órákban beállított alacsony termetű csavargó kinézésű ember és alamizsnát kért. A cseléd adott valami ételmaradékot a gyanus alaknak, aki mialatt azt elfogyasztotta, megsejtette, hogy a lány egyedül van otthon. Elállta az ajtót és pénzt követelt tőle. A megijedt leány adott neki egy koronát, majd mikor ezzel nem elégedett meg, még egy másikat is megtakarított szolgálati béréből. A csavargó azonban még többet követelt. Közben azonban egyszerre léptek zaja hallatszott és a meglepetéstől való félelmében gyorsan elmenekült. Az esetről ma délelőtt jelentést tettek a rendőrségnél, mely most erőlyesen nyomozza a merénylet.

— **A zenede hangversenye.** A debreceni zenede felső osztályu növendékei haladásának bemutatása végett május hó 6-án, vasárnap kamarazene hangversenyt rendez, melyre az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja az igazgatóság. A műsor a következő: 1. Haydu J. zongora harmas. G-dur Andante. Rondo all' Ongarese. Előadják : Darvas Alice (zongora). Darvas György (hegedű) és Hajdu István (gordonka). 2. Goldmark K. 25. mű.

Sonata. Andante sostenuto. Előadják: Domaniczky Eta (zongora) és Podolsky Margit (hegedű). 3. Lavotta J. Lavotta első szelme. (Szererád a Tisza-báz előtt.) Átírta Kun L. Bihari J. Baresényi nótája. Átírta Bloch J. Előadják: Csanak Mariska (hegedű), Nagel Zoltán (hegedű), Pénzes Gyula (mély hegedű) és Pattermann Ida (gordonka). 4. Grieg Ed. 8. mű. Sonata. Allegretto quasi andantino. Allegro molto vivace. Előadják: Darvas Alice (zongora) és Darvas György (hegedű). 5. Beethoven L. 16. mű. Zongora négyes. Es-dúr. Grave. Allegro, ma non troppo. Előadják: Simonffy Lóna (zongora), Fábán Margit (hegedű), Podolsky Margit (mélyhegedű) és Pattermann Ida (gordonka). 6. Pavlov J. 17. mű. Cigányzene. Massenet J. Elégie. Előadják: Pongrácz Piroška (ének) Pattermann Ida (gordonka) és Domaniczky Eta (zongora). 7. Tschaikowsky P. 11. mű. Vonós négyes. Adante cantabile. Lavotta R. Valse menuet. Előadja: a zenede vonós zenekara. A kamarazene tanára: Füredi József. A 4 szám után 5 pernyi szünet. A műsor egyes számainak előadása alatt az ajtók zárva tartanak. Helyárak: az 5 első széksorban számozott ülőhely ára 50 filér, a többi sorokban ülő hely, valamint az állóhely ára 20 filér. E csekély díj a rend fentartása s célszerűség szempontjából vétetik s a bevétel a tanári segélyalap javára fordítatik. Pénztárnyitás 6 és fél órakor. — Kezdeté este 7 és fél órakor pontban.

— „Jegyzetek“. Tisztelettel arra kérem fel „Jegyzetek“ című művem aláírási iverneket tartókat, hogy azokat címre (Darabos u. 38.) vagy a Csáthy-féle könyvkereskedésbe beszállítatni mielőbb sziveskedjenek. Gáspár Imre.

— **Temetés.** Ma délelőtt 10 órakor helyezték örök nyugalom helyére özv. Szikszay Józsefné, szül. Gáll Jozefa urnót. A temetésen igen nagy közönség vett részt, megjelentek a közeli s távoli rokonok, a jó barátok s a gyászban résztvevő igen nagy intelligens közönség. Jelen volt az elhunyt neje, Csáthy Ferenc kir. táblai elnök, Kovács József polgármester a tisztviselői kar élén. Az önkéntes tüzoltó testületet Publíg Ernő h. főparancsnok vezette, a tüzoltók fáklyákat vittek a ravatal körül.

— **Fegyelméletlen ifjúság.** Akiknek úgy intézi sorsukat a végzet, hogy minden délben harangzugás után a piac-utcán kell végigmenniük, aligha tekintik ezt valami különös jótétéménynek. Ebben az időtájtban a különböző iskolákból sereglenek elő az apró nebulók és a nevelési rendszert korántsem dicsérelő magaviseletet tanusítanak az utcán. Szép, szép a temperamentum a gyermekben; de ha tulságba megy, nem szenvedhető és rovására irandó azoknak, akik egyáltalán semmi gondot nem fordítanak a tanuló-ifjúság utcai viselkedésére. Idős, uri emberek panaszkodnak, hogy éktelen zivajuk valóságos fülzugást idéz elő; emellett egyáltalán nem veszik figyelembe a tisztos kort és határt nem ismerő temperamentumukkal a mitsem sejtő, sokszor gyengeszervezetű idősebb urakat csaknem éleveszélylyel fenyegetik. Buzgón ajánljuk a tisztelt nevelő urak figyelmébe ezeket a sajtóságos állapotokat. Az apró nebulók a leggyakrabban ügyet sem vetnek arra, amit tesznek, mert a jelentőséget talán fel sem tudják fogni. A tanító uraknak kellene kioktatni tanítványaikat arra, hogy az utcán illedelmesen és az aggkort mindenestre megtisztelően viselkedjenek. A mostani állapot tisztára — m. e. a.

— **A szt. Erzsébet nőegylet** f. hó 2-án déluán tartott választmányi ülést dr. Irinyi Istvánné elnöklété alatt, melyen véglegesen elhatározottat, hogy a Március 7-én tartott választmányi ülésen megállapított időben, azaz Junius hó 9-én nyári mulatságot rendeznek a nagyerdői Dobos pavillonban. A

mulatságon, mint már közöltük honi gyártmányból készült ruhában (kék színű, fehér pettyekkel) fognak megjelenni a hölgyek. — Egy szűkebb körű bizottság most lázasan dolgozik, a részletes programmon, mely változatosságával és érdekességével mindenkit meg fog lepni. A mulatság virágkorzóval kezdődik, utána uzsonna lesz, — melyen Erzsébet egyleti hölgyek fognak felszolgálni, — és ezután pedig tánc lesz. A honi pettyes már megérkezett és kapható a megbízott cégnél. Ezután is kéri pedig az egylet a t. hölgyközönséget, hogy a mulatságon minél nagyobb számban jelenjen meg honi pettyesben, hogy így a honi ipart pártolással előmozdítsák. Nemcsak magának szerez gyönyörűséget, kellemes szórakozást és segít a szegényeken a résztvevő, de nemzeti érzésének, honleányi kötelességének is eleget tesz, midőn pártolásával előmozdítja, ápolja a honi ipart. A virágkorzóra szükséges virágok közvetítését elvállalta az Erzsébet egylet s az erre vonatkozó megrendeléseket szigorú discretio mellett elfogadja dr. Irinyi Istvánné társainak, ki is egy minden tekintetben megbízható és kizárólagosan magyar terméket produkáló céggel már érintkezésbe is lépett. A mulatságra vonatkozó időnkénti értesítéseket és a részletes programot annak idejében a nagy közönséggel tudatni fogjuk.

— **Civis szokás.** A nemes idegen, ha Debrecenbe vetődik, meglepetéssel vegyes csodálkozással szemléli azokat a csoportokat, amelyek derék civiseink jóvoltából a nap egész folyamán alakulnak a városháza előtt. A derék, egyébként jóvaló civisek talán valami privilégiumnak tekintik a városháza előtt levő területet, mert már látnunk olyat is, hogy egyesek vágó sóvárgással tekintenek arra a területre a kistemplom oldala mellett. Tisztelet, becsület a tisztos civis szokásnak. De aligha mutatja, hogy Debrecen az a rohamosan fejlődő kultur város, aminőnek hirdetik.

— **x LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalu-sz. ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kirakatban.

— **x Utazók és ügynökök** fix fizetéssel és jutallal felvételnek Skhweitzer Testvérek cégnél Debrecenben, Piac-utca 56.

— **x Orgona átadás.** A szármárnémeti r. k. tempiomban április 26-án adta át Rieger Ottó hírneves budapesti cs. és kir. udvari orgonaépítő cég az általa, mint örömmel értesülünk kizárólag hazai munkásokkal készített remek művű orgonát rendeltetésnek céljaira. Az átvételnél mint szakértők jelen volt Szabó István prälatus, Haller Jenő tanár, orgonaművész és Hamon Róbert püspöki titkár elragadtatással nyilatkoztak a művészies kivitelű remekműről és az építő cégnek legnagyobb megelégedésüket fejezték ki.

— **x Ninos többé hajhullás.** Kipróbált, legjobb szesz hajhullás ellen az Iziz hajszesz. Két-három heti használat után a legrosszabb hajhullás tökéletesen megszűnik. — Olcsósága miatt mindenki használhatja. Ara csak egy korona. Kapható használati utasítással Debrecenben Szilcz Ferenc gyógyszerárban, Piac-utcán.

— **x Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.**

Kirabolt kereskedő.

Tolvajszövetkezet egy üzletben.

Eltűnt pénzüsszegek.

(Saját tudósítónktól.)

— május 3.

A bűnügyek krónikájának leggazdagabb és változatosabb sorozatát képezik a lopások. A gazember mesterségeknél ez az ága rengeteg anyagot nyújt és a legtöbb dolgot ad a büntető bíróságnak. Átlag számítva a tör-

vényszék elé kerülő bűncselekményeknek legalább egyharmadát lopások teszik. Nagyobb részben persze közönséges mindennapi ügyek ezek, más más, de végeredményben egyforma ténykrónikával. Hanem vannak aztán ravaszabb nagyobbstíli lopási esetek is. Az ilyenek közé tartozik az a páratlanul szenzációs eset, amely most a rendőrséget foglalkoztatja.

Egy debreceni főtéri kereskedő a napokban arra a meglepő felfedezésre jutott, hogy vasszekrényében elhelyezve levő pénzkészletéből horribilis összeg megfoghatatlan módon eltűnt. Feljelentést tett a rendőrségen és kiderült, hogy üzletében, saját alkalmzottságainak személyében jól szervezett tolvajszövetkezet működik. Négy segédje és egy tanonca már hetek óta dézsmálja Wertheim szekrényének tartalmát és ugyiszólva teljesen kirabolták, csaknem a tönk szélére juttatták.

Az eset, mely most kerül csak a nyilvánosság elé nemcsak városszerető, de a környéken is nagy feltűnést fog kelteni. A kereskedő ismert jónévű cég ügy Debrecenben, mint a vidéken. Üzlete a piac-utcai kereskedések között egyike a legforgalmasabb, virágzóbbaknak.

Révész Zsigmond cipő és divatáru üzletlajdonos az illető.

A tettesek Weisz Dezső, Bergmann Béla, Deutsch Sándor, Schvare Ignác segédek és Schvare Lipót nevű tanonc. Mindannyian már évek óta alkalmazottjai a kereskedőnek, akikben az minden tekintetben megbízott, de akik bizalmával, irántuk tanúsított jóindulatával rutul visszaéltek. Közel tízezer korona pénzt, lopták el és ki tudja még mi minden tűnt el kezükön az üzletből.

A dologra Révész két nappal ezelőtt jött rá. Elsején este ugyanis, amikor kasszáját vizsgált észrevette, hogy a kis pénz szekrényének kulcsánál eltűnt a Wertheim szekrénye kulcsának másodpéldánya.

A dolog gyanús volt neki s kereste a kulcsot mindenütt, de nem találta. Nyugtalanodni kezdett és átvizsgálta a szekrény tartalmát. Pénzkészletét megszámlálva úgy találta, hogy abból nagyobb összeg hiányzik. Hogy erről meggyőződjön, azonnal átvizsgálta a könyveit. Összegezte — az utolsó alkalommal történt áttekintés óta — bevétel és kiadásait és ekkor nagy megdöbbenéssel állapította meg, hogy a pénzszekrényből horribilis összeg, több, mint nyolcezer korona eltűnt.

Mindjárt tisztában volt vele, hogy a pénz csak az eltűnt kulcs segítségével lophatták el.

A szekrényen külerőszaknak nyoma sem látszott és így kétségtelen volt, hogy kulcsal nyitották fel. Micsém természetesebb, hogy gyanúja egyenesen a személyzete ellen irányult. A segédei közül Weisz Dezső aznap költségesével magára vonta a figyelmét. Sok pénzt látott a fiatalembernél, ami feltűnt előtte. Nyiltan meggyanusítani azonban nem mert, hanem haladéktalanul jelentést tett a rendőrség büntető osztályánál. A rendőrség azán hamarosan kiderített mindent. Mile Pál fogalmazó nyomban elfogta a segédet, aki eleinte tagadott konokul. A kérdésre, hogy honnan szerezte a nála levő nagyszösszeg pénzt, őtől, hatolt s mindenféle hazugságokkal állott elő. A vizsgálat során azonban kintűnt, hogy állításai valótlanak és a terhelt bizonyítékok alapján tegnap éjjel egy órakor Bardócz biztos Simonffy utcai lakásán tartóztatta. A rendőrségen még egyre tagadott, hanem a vallatás alatt végre is megtört és beismerte tettét, felfedezte a dolgot. Elmondott mindent. Vallomása alapján ma délelőtt tartóztatták büntársait is.

A rossz utra tévedt, könnyelmű fiatal emberek között a főbűnös Bergmann Béla. Ő lopta el a Wertheim szekrény kulcsát és ő vette rá a többieket a bűnös cselekedetre. Nap-nap után nagy összegeket vettek ki a szekrényből. A lopást rendszerint reggel követték el, olyan időben, amikor még a főnök nem volt az üzletben.

Az egyik tanoncot Lőfkovics Sándort, aki nem volt beavatva a dologba vaiami

ügy alatt mindig eltávolították egy kis időre a boliból és így teljes biztonságban működtek. A lopott összegeken lelkiismeretesen megosztottak a bűnös uton szerzett pénzt egyikük elverte, elmulatta, míg a másik kiruházkodott belőle és ékszerekre költötte. Volt közöttük olyan is, aki megtakarította, Deutsch Sándor a postatakarékban helyezte el a nyírását a pénznek. Egész kis vagyont gyűjtött így össze magának. A takarékkönyv valamint a többiekénél is talált ékszerek, különféle holmik már a rendőrség birtokában vannak, mely még mindig nem fejezte be teljesen a vizsgálatot. Bergmann szüleinél ma házkutatást tartottak, mivel az a gyanu merült fel, hogy a megtévedt fiatal ember apja, mint orgazda bevált avatva a bűnös szövetségbe. A házkutatás, melyet Bardóc biztos végzett eredménnyel járt. Több értékes holmik, ékszerek kerültek elő, melyek mind a lopott pénzből lettek beszerezve.

Az ügyben a rendőrség, holnap valószínűleg befejezi már a vizsgálatot, mikor is a könnyelmű, bűnös ifjakat átkísérik a kir. ügyészség fogházába.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR:

Vasárnap, május 6-án, d. u. 3 órakor: „János vitéz.” Daljáték. Bérletiszünet. Este: „Bagdadi hercegnő.” Színmű. Lukács Juliska felléptével. (A.)

Hétfő, május 7-én: „Varjúk.” Bohózat. Ujdonság. „Pillangó kisasszony.” Dráma. (B.) Kedd, május 8-án: „Csöppség.” Vigjáték. Utolsó előadás. (C.)

* **A bőregér.** Ebben a régi jó operettben bucsuzoit M. Szoyer Ilonka az Operaház vendégművésznője. A híres szobaleány szerepét játszotta és énekelte olyan bravúrral temperamentummal és mesébe illő kedveséggel, aminővel csak Szoyer Ilonka bír. Ő képviseli a kissé ósbe hajló Operaházban a Tavaszt, az ifjuságot, az üdeséget. Gyönyörű hangja, káprázatos technikája, a mit elragadó bájjal fűszerez hasonlít a fölemile énekéhez, amely „Istenének és magának zeng.” — A fényes nagy közönség elragadtatással tapsolt annak a fölemile csattogásnak s valóságos ünnepelte a gyönyörű hang tulajdonosát. — Kitűnő volt Sarkadi a börtönőr szerepében és Polgár mint fogházigazgató. Ternyei, Zilahyné, Radó Anna, Karacs, Bay jól illeszkedtek a keretbe. De a 3 ik felvonás díszletéhez sok szó fér. — Ennek semmiféle fogház kinézése nem volt, sőt a numerusokat is lefelejtették az ajtókról. Ami a zenekart illeti, az ma igen gyengén működött, dacára az avatott karmesteri vezetésnek. — De a Szoyer Ilonka hangja és egyénisége mindent elsímitott és kibékített a hibákkal. A nézőtér teljesen megtelt és sokat tapsolt a bucsuzó művésznőnek. (sz. b.)

* **Cifranomoruság.** Ma este a sok énekes darab után a híres magyar színművek egyik kiválója a Cifranomoruság kerül színpadra. A mai előadás alkalmával Békés Gyula tikkár lép fel utoljára az idei színi évadban.

* **Ováció Fóthi Fridának.** A Nebántsvirág szombati előadásán nagyszabású ovációban részesül a társulat bájos szubrettje, Fóthi Frida. Tisztelettel értékes ajándékokkal, ezüst és babékoszorúval, virágkosarakkal fogják meglepni. Az ajándéktárgyakat ma sokan bámulták meg Lőfkovics Arthur ékszerész kirakatában.

* **Az utolsó előadások.** Kedden este bezárulnak a színház kapui és a színtársulat elhagyja Debrecen. A kapuzárásig még öt előadás lesz. — Szombaton a Nebántsvirág operett Foti Frida utolsó felléptével kerül színpadra. Vasárnap a János vitéz daljátékot

adja elő a színtársulat Zilahyné asszony utolsó felléptével. — Este mutatkozik be a Bagdadi hercegnő főszerepében Lukács Juliska. — Hétfőn Pillangó kisasszony és Erősebb népszínmű megy. Szabó Irmával a főszerepben. — Kedden este a nagyszerű Csöppség vigjáték, amelynek Ambró szerepét Zilahy Gyula játssza.

TAVIRATOK.

Az osztrák kormányválság elintézése.

Bécs, máj. 3. A Wiener Zeitung a következő legmagasabb kéziratokat közli:

Kedves Gautsch báró! Hívásomnak több ízben nehéz körülmények között önmegtadással és hazafias önfeláldozással engedett. Midőn fáradhatatlan és önfeláldozó munkásságáért Önnek meleg köszönetet mondok és állandó kegyemről biztosítom, kívánsága szerint felmentem miniszterelnöki állásától és fenntartom magamnak, hogy szolgálatait újból igénybe vegyem.

Bécs, 1906. május 2.

Ferenc József s. k.
Gautsch s. k.

Kedves Bylandt-Rheidt gróf! Saját kérelmére kegyesen felmentem belügyminiszeri állásától és ebből az alkalomból meleg köszönetet és teljes elismerést mondok Önnek a nékem és az államnak hű odaadással teljesített kitűnő szolgálataikért. Fenntartom magamnak, hogy szolgálatait újból igénybe vegyem.

Bécs, 1906. május 2.

Ferenc József s. k.
Gautsch s. k.

Kedves Hohenlohe Schillingsfürst herceg! Ezennel kinevezem az országgyűlésben képviselt királyságok és tartományok miniszterelnökévé és megbízom a belügyminiszterium vezetésével.

Bécs, 1906. május 2.

Ferenc József s. k.
Gautsch s. k.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, május 3.

Buzakinálat mérsékelte, vételek kedvező csekély. Kedvező irányzat mellett 15,000 métermázsra került forgalomba változatlan áron. — Egyébb gabonanemek közül zab szilárd, tengeri tartott, rozs öt fillérrel olcsóbb, többi változatlan. Idő: borult.

Buza áprilisra	16.14—16.
Buza májusra	16.48—50.
„ októberre	—
Rozs áprilisra	13.52—54.
„ májusra	—
Zab áprilisra	16.40—44.
„ októberre	12.96—98.
Tengeri májusra	13.52—54.
„ júliusra	13.70—72.
Repce augusztusra	27.90—28.—

Szerkesztői-posta.

„Fehér szárnyakon” A másikat közöljük, est a laza és föléletes külforma teszi élvezhetővé, bár hangulat van benne.

Adomász. Az ujjat és élvezhető itt közöljük: Egyik közismert matematikusunkkal diskurál egy köznemismert tréfás ur. Épp arról elmélkednek, hogy a nők mennyivel hamarabb vénülnek, mint a férfiak.

A tréfás urnak hirtelen ötlete támad, hogy a különben is könnyen beugratható matematikust törbe csalja.

— Hiszen matematikailag is behozonyítható, hogy a nők hamarabb vénülnek!

— Matematikailag? Hogy érted ezt?
— No nézd: tegyük föl, hogy egy férfi 40 éves korában megházasodik. Elvesz egy 20 éves leányt. Tehát a házasságkötés idejében a férfi éppen kétszer akkora idős, mint a nő, — illetőleg az asszony épp félfannyi idős, mint a férfi. 20 év múlva a férfi 60 éves, a nő 40 s emigy a fé-fé már csak másfélszer olyan idős. Ha a férfi 80 éves lesz, a nő pedig 60, akkor a fé-fé kora már csak egy harmadalt nagyobb a nőnél. Ha pedig az emberek óriási kort érnének el, a férfi 1000 éves korában a nő 680 éves lenne, tehát a férfi már csak huszezerennyivel lenne idősebb a nőnél; 10,000 éves korában a pedig két ezredrésznivel s végtelen idő alatt az arányszám meg is szűnnék: a nő elérné a férfi korát.

Cs. K. Az egész verssor így hangzik:

„Él magyar áll Buda még, a mult csak példa legyen most...”

Városi Színház.

Bérlet 176. szám (B)

Pénteken, 1906. évi május hó 4-én

CIFRA NYOMORUSÁG.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Csiky Gergely.
Rendező: Zilahy Gyula.

SZEMÉLYEK:

Bálnai Gusztáv, számtan- nócsos	— — —	Szakács Andor.
Bella, huga	— — —	Szabó Irma.
Eszter, rokona	— — —	Almássy Lola.
Csoma Bálint, napidijas írnok	— — —	Békés Gyula.
Mádi Simon, tiszteletbeli segédfogalmazó	— — —	Zilahy Gyula.
Poprádi Endre	— — —	Deési Alfréd.
Tarcali Jenő	— — —	Ternyei Lajos.
Zegernyei Parthenia	— — —	Szakácsné.

Holnap, szombaton, május hó 5-én:

Nebántsvirág.

Operette.

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET-labdacsok.)

mpirulák hasonló készítményeknél mindenttantr etben feljebb becsüendő; mentek minden eki as anyagtól, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használtván, gyöngéden hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint e pilulák.

Székszorulás

legtöbb betegségek forrása ellen. Cukrozott külsőjük végett még gyermekek is szívesen veszik egy 15 darabottartalmazó doboz 30 fillér, egy tegeros mely doboz. tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 kor. 45 fill. A pénz előleges beklődése mellett egy tegeros bérmentve szállítatik.

Óvás! Utánzásoktól különöseⁿ óvakodjunk. Kérjük határozottan Neustein-Fülöp hashajtó-labdacsait. Valódi csak ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjeggyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Lipót” és „Neustein-Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvényszékileg védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

Neustein-Fülöp „Szent Lipót”-hoz címzett gyógyszerháza Bécs, I., Plankeng 6. Kapható: Debrecen: Balázs Ödön. Füleki Pál, Mihalovics J., Muraközy L., Dr. Rothschnek, Tót B. gyógyszerész uraknál.

Csakis
Hölgyeket
érdekel!

Megnyilt
FODOR A.

finom női szalonüzlete

Piac-utca 42. sz.

Lamprecht palota,
az udvarban jobbra.

Képviselet

Budapest

legelőkelőbb egyes cégeit, ugymint:

Neuman László szövetárúházát,

Fishcer Simon selyem árúházát.

Herczeg és Garai blúz és angol kosztüm árúházát,

Fehér József höní és házi ipar, menyasszonyi,
férfi és gyermek kelengye különlegességek készítőjét.

A fentnevezett előkelő pesti cégektől
mesebeli szép tavaszi és nyári ujdonságaim vannak raktáron, ezenkívül a megnevezett cégek teljes nagy raktárúknak az óriási nagy mintagyűjteményeikkel rendelkezem — így a t. hölgyközönségnek kimondhatatlan nagy választék áll mindenben rendelkezésre, egybekötve kényelmükre is, mivel egy levelezőlapon való értesítés folytán bárhova, vidékre is, a teljes kollekciókkal és az összes modellekkel személyesen elmegyek.

Különféle finom bluzok
és fehéreneműek minden
méret után is készülnek

Naponta érkeznek

le Budapestről

ÚJ MODELLEK!

MAGYAR
állam vasutak
menetrendje

1905. október hó 1-től.

Debrecenből indul		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	25
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmár (gyorsvonat) —	d. u.	6	55
Csak Szatmár teher v. sz. sz.	este	8	24
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11
Miskolc — Kassa felé — — —	reggel	8	51
Miskolc — Kassa felé — — —	este	7	17
Szerencs — S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4	36
	reggel	5	35
	reggel	5	44
	d. e.	8	09
H.-Böszörmény —	d. e.	8	16
B.-Sz. Mihály —	d. u.	11	11
felé —	d. u.	11	20
	d. u.	4	41
	d. u.	4	54
	este	7	—
	este	7	07
F.-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4	35
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4	56
O.-Kócs — Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4	56
O.-Kócs — Polgár felé vásártérről	d. u.	5	16
Derecske — N.-Léta felé — —	reggel	9	35
Derecske — N.-Léta felé — —	d. u.	4	51
Bestre érkezik:			
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35
Budapestről Debrecenbe indul:			
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor ér. gy. v.	reggel	7	25
A déli 12 ó. 05 p.-kor ér. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor ér. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 12 ó. 24 p.-kor ér. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15
Debrecenbe érkezik:			
Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	8	29
Budapest — Nagyvárad f. gyors	este	6	40
Budapest — Nagyvárad felől —	éjjel	2	24
Budapest — Nagyvárad felől —	d. u.	8	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	57
Szatmár — M.-Szigetről — — —	d. e.	4	31
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	10	11
Csak M.-Szigetről — — —	este	6	43
Szatmár felől — — —	este	8	04
Kassa — Miskolc felől — — —	d. e.	8	19
Kassa — S.-A.-Ujhely — Szerencs	este	11	31
	reggel	7	33
B.-Sz. Mihály —	d. e.	7	40
H.-Böszörmény —	este	6	22
felől —	este	6	28
	d. u.	8	29
	d. u.	8	35
F.-Abony felől vásártérről —	d. u.	7	44
F.-Abony felől m. á. vasutól —	d. u.	7	54
O.-Kócs — Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25
O.-Kócs — Polgár felől vás. hoz	reggel	5	35
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
Derecske — Nagy-Léta felől —	d. u.	8	18

Szives figyelmébe ajánlom

mindenkinek az új motor üzemi
kávé pörkölmön előállított

pörkölt kávéimat

melyek zamatra aromára és izre
felülmulthatatlanok.

Félegyházy János

fűszer, csemege, bor, ásvány viz, fu-
mei és Trieszti kávé nagy raktár és
kávé pörköldo.

Óvó különlegességek, valódi francia amerikai gyárt-
mány, eredeti csomagolásban!

Orvosilag ajánlva! Föltétlen biztos

Ára: korona értékben tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12.

Eddig felülmulthatatlan ered. amerikai ujdonság!

„Silk Finish Nevetear“

Rendkívüli finomsága és nyújthatósága folytán
teljes biztonságot nyújt. — Ára tucatonként kor.
10—12 Bruts americans (rövid mag-óvszer), tu-
catonkén 6, 8, 10. Női óvszer „Pessarium oclusi-
um“, Mensinga tanár szerint, orvosi rendeltet. Ára
3—5 Valódi francia óvó biztonsági szivacsokák
(safe ty sponges) ára tucatonként 6—12 korona

Uj! Auto vaginal spray! a legbiztosabb és
legkényelmesebb női védőkülönlegesség.
Sok ezer elismerő nyilatkozat!
Ára 15 korona.

Óvás! Ne engedje magát befolyásítani
olcsóbb árú által, mert csakis
valóban eredeti amerikai óvszerek felelnek meg
a célnak!!!

Havibajkötők „Diana óv“.

Haskötők! (lógó has, köldök, sérv vagy gyomor-
baj ellen!) (Női kiszolgálás.)
Gumi-göresér harisnyák, értágulás, dagadt láb-
és gyermek láb ellen. — Mindennemű, a beteg
ség ápoláshoz és beteg kényelemhez szükséges
hygienikus eszközök eredeti gyári árak mellett
Kérjen ingyen és bérmentve a legújabb ki-
menetű árjegyzéket zárt borítékban, titoktartás-
mellett.

Keleti J. orvosi műszergyáros
BUDAPEST, IV. ker.
Koronaherceg u. 27/3
a fősztelendő szervita rend záda palotájában.
Gyár: Bpest. Központi városház Alapított 1878.

A Közgazdasági Bank részvénytársaság

üzleti helyiségei, valamint a **GENERALI**

biztosító intézet főügynöksége

f. évi május 3-án

Csütörtökön reggeltől fogva a

Piacz-utczai Steinfeld-féle házban található.

Az Igazgatóság.

László Zsigmond

Illatorvosi
rendelő irodája

Deák Ferencz-u. 14 sz. I. em.

Elfogad: lépfene, sercegő üszök,
sertés-orbánc elleni oltásokat.

NYAVALYATÓRÉS!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot. Ingyen és bérmentve kapható szabad, „Nattyu gyógyszerár” által Majna-Frankfut.

A tavaszi évad alkalmából van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívni a 20 év óta legmegbízhatóbbnak bizonyult mindennemű konyhakerti, virág-, valamint fűmagvaimra.

Ugyisint állandó nagyválasztékot tartok frissen levágott mindenfaj elővirágból, melyek egyes szálabban, vagy megrendelésre készítek ezekből menyaszonyi mell és minden alkalmi csokrokat, valamint sirkoszorukat.

Saját termésű nyíló virágok és disznóvényeimet a legszebb kivitelben ajánlhatom mélyen tisztelt vevőimnek melyek úgy a Kossuth-utcai üzletemben mint a Ferenc József uti kertészeti telepemen, óriási választékban állanak rendelkezésre a lehető legolcsóbb árak mellett.

Megrendelések vidékre is a leggayobb pontosággal, legszebb kivitelben a kívánt időre szállítattunk.

Részletes képes árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.
Tömeges megrendelést kér

kiváló tisztelettel

PACZELT JÁNOS

mag- és virágkereskedés Debrecen, Kossuth-utca.

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magyar Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XVIII. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak. — A Magyar Kir. Pénzügyminiszterium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik.

A Magyar Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Tizenhatedik Sorsjáték.

125,000 sorsjegy, 62,500 nyeremény.

Első osztály Betét 12 korona. Huzás: 1906. május 23. és 25.		Második osztály Betét 20 korona. Huzás: 1906. június 20. és 21.		Harmadik osztály Betét 32 korona. Huzás: 1906. július 17., 18. és 19.		Hatodik osztály Betét 24 korona. Huzás: 1906. szeptember 25-től október 23-ig.			
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben			
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000	Korona			
1 "	20000	1 "	25000	1 "	30000	1.000.000			
1 "	15000	1 "	20000	1 "	25000	(Egy millió)			
1 "	10000	1 "	15000	1 "	20000	A melyik ezen 550 nyeremény közül utolsóknak huzatik ki, kapja a jutalmat.	1 Jutal.	600000	600000
1 "	5000	1 "	10000	1 "	15000		1 Kor.	400000	400000
4 " 2000	8000	4 " 3000	12000	4 " 10000	40000		1 nyer.	200000	200000
6 " 1000	6000	6 " 2000	12000	6 " 3000	18000		1 "	100000	100000
10 " 500	5000	10 " 1000	10000	10 " 2000	20000		1 "	90000	90000
35 " 300	10500	20 " 500	10000	15 " 1000	15000		1 "	80000	80000
115 " 100	115000	130 " 300	39000	135 " 500	67500		1 "	70000	70000
3825 " 40	153000	4825 " 80	386000	5325 " 130	692250		1 "	60000	60000
4000 nyer. Korona 304000		5000 nyer. Korona 609000		5500 nyer. Korona 1022750			1 "	50000	50000
							1 "	40000	40000
							1 "	30000	30000
							1 "	25000	25000
							1 "	20000	20000
							1 "	15000	15000
							1 "	10000	10000
						1 "	9000	9000	
						1 "	8000	8000	
						1 "	7000	7000	
						1 "	6000	6000	
						1 "	5000	5000	
						1 "	4000	4000	
						1 "	3000	3000	
						1 "	2500	2500	
						1 "	2000	2000	
						1 "	1500	1500	
						1 "	1000	1000	
						1 "	500	500	
						1 "	200	200	
						34850 "		6970000	
						5500 nyeremény Korona 1.255,750		5000 nyeremény Korona 1.325,500	37,500 nyer. és jut. Korona 11.940,000

Az I. osztály huzása 1906. május hó 23. és 25-én tartatik meg. A huzások a Magyar királyi állami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a Huzási teremben (IV., Eskü-tér, bejárat a Duna-utca felől.) — Sorsjegyek a Magyar Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1906. évi április hó 29-én.

Magy. Kir. Szab.
Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Tolnay. Hazay.